

prof. dr. Ivan Kos,

Lovstvo je področje družbene aktivnosti, ki zajema različne segmente aktivnosti človeka v prostoru in družbi. Izhodišče delovanja je v izvajanju lova posameznika, ki je primarna aktivnost človeka kot živalske vrste. Že z razvojem družbe, pa je z lovom povezana aktivnost prerasla osnovno plenilsko vedenje človeka in je postala kompleksno družbeno področje. Skozi zgodovino je bilo težišče delovanja različno, a kljub vsemu lahko najdemo neke stalne teme delovanja, kot so: razvoj etičnih in zakonskih pravil izvajanja lova, poudarjena sociološka dimenzija združevanja lovcev, pridobivanje in prenos informacij ter znanja, varstvo divjadi in njihovega okolja, odnos med lovci in širšo javnostjo.

Lovstvo kot subjekt družbe je odvisno od ostalih subjektov in prav zaradi tega so v svetu velike razlike v značilnostih lovstva posameznih držav oziroma območji. Značilnost lovstva v Sloveniji je pogojena z zgodovinskimi družbenimi dogajanjem. Na teh osnovah lahko izpostavimo bistvene značilnosti in posebnost lovstva v Sloveniji. Pri lovstvu sodelujejo različni družbeni subjekti kot so: lovci in lovske organizacije na različnih prostorskih nivojih, izobraževalne in raziskovalne inštitucije in posamezniki ter različne državne inštitucije (npr. Zavod za gozdove, Zavod za varstvo narave, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, vlada RS, državni zbor, državni svet). Posredno vlogo pa imajo tudi druge različne nevladne organizacije in interesna združenja (npr. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Društvo za pravice živali, Kmetijsko gozdarska zbornica).

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Ustav Republike Hrvatske definira divljač kao dobro od njenog interesa, odnosno kao dobro koje ima njezinu osobitu zaštitu. Temeljni zakon koji uređuje gospodarenje lovištem i divljači (uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova) je Zakon o lovstvu. Isti Zakon definira da gospodarenje lovištem i divljači ima gospodarsku, turističku i rekreativnu funkciju te funkciju zaštite i očuvanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači i divlje faune i flore. U tom kontekstu lovci kroz lov u Hrvatskoj obavljaju brojne općekorisne (javne) funkcije s kojima javnost nije upoznata, pa čak niti sami lovci. Većina će lovaca u obranu lova reći da oni čuvaju divljač i hrane je u periodu kada u prirodi nema dovoljno hrane. Osim zaštite divljači, temeljna javna funkcija lova je upravljanje populacijama divljači.

Tom aktivnošću lovci pridonose očuvanju ekološke ravnoteže i bioraznolikosti staništa, redukcijama šteta od divljači te monitoringu i kontroli brojnih zaraznih i parazitarne bolesti, od kojih su neke značajne i za ljude. Lovci u Hrvatskoj sudjeluju u istraživanjima i monitoringu divljači ali i zaštićenih vrsta. Zaštiti prirode, odnosno očuvanju bioraznolikosti pridonose i provedbom mjera upravljanja kvalitetom staništa. Svojim aktivnostima i prisutvom na terenu lovci značajno doprinose zaštiti okoliša, ali i održavanju šumskih komunikacija i požarnih putova. Važno je napomenuti da lov promiče zdrav način života u suglasju s prirodom kao i ljudske vrline poput odgovornost, odlučnost i discipliniranost. U ovom kontekstu važno je i ne zaboraviti ekonomski učinak lova i pratećih aktivnosti na lokalnu ali i nacionalnu ekonomiju.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Pomen lovstva in lovcev kot nepogrešljivih sodelavcev na področju raziskav divjadi

doc. dr. Boštjan Pokorny,

Strokovno-znanstveni svet pri LZS, Komisija za upravljanje z divjadjo pri LZS, ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave, d. o. o., Visoka šola za varstvo okolja Velenje in Gozdarski inštitut Slovenije

Zakon o divjadi in lovstvu med naloge javne službe s področja divjadi (tj. dejavnosti, ki se izvajajo v javnem interesu zaradi ohranitve in varstva divjadi ter njenega življenjskega okolja) uvršča tudi raziskovanje na področju divjadi in lovstva. Tako upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom opravljajo pod pogoji javne službe naslednje naloge s področja trajnostnega upravljanja z divjadjo, ki so povezane z raziskavami in monitoringom divjadi: (a) vodenje predpisanih evidenc o uplenjeni in najdeni poginuli divjadi; (b) zbiranje podatkov o divjadi in njenih odnosih z življenjskim okoljem po določeni metodologiji monitoringa; (c) sodelovanje pri izvajanju ukrepov preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in dostavljanje poginule divjadi v veterinarski pregled; (d) sodelovanje pri znanstveno-raziskovalnem delu v zvezi z divjadjo in lovstvom; slednji nalogi opravljajo kot javno pooblastilo. Naloge v javnem interesu izpolnjuje tudi *Lovska zveza Slovenije*, ki med drugim: (i) sodeluje pri znanstveno-raziskovalnem delu; (ii) skrbi za usposabljanje in naravovarstveno osveščanje lovcev; (iii) skrbi za izdajanje strokovne literature s področja divjadi in lovstva. Iz zgoraj opredeljenih nalog lovstva, ki so v javnem interesu, je očitno, da je zakonodajalec slovensko lovsko organizacijo prepoznal in ji pripisal pomembno družbeno vlogo tudi na področju raziskav divjadi.

Učinkovito, trajnostno in kognitivno upravljanje z obnovljivimi naravnimi viri, med katere sodi tudi divjad, mora namreč temeljiti na ustreznih vhodnih in izhodnih (kontrolnih) podatkih, ki jih je mogoče pridobiti le s sistematičnimi raziskavami. V primeru upravljanja s populacijami divjadi so le-te pomembne, npr., za pridobivanje ustreznih znanj o biologiji posameznih vrst, populacijski dinamiki oz. trendih razvoja populacij, medvrstnih odnosih, kakovosti življenjskega okolja in njegovem vplivu na stanje populacij, izpostavljenosti različnim dejavnikom tveganja, vplivu upravljaljskih ukrepov na populacije različnih živalskih vrst, seveda pa tudi za razumevanje vloge in pomena divjadi ter ostalih vrst prostoživečih živali v kopenskih ekosistemih. Sistematične raziskave divjadi (lahko) med drugim izjemno pomembno prispevajo k: (i) razumevanju stanja in dogajanja v populacijah divjadi in v celotni življenjski združbi; (ii) zmanjševanju dejavnikov tveganja za populacije/vrste; (iii) razumni obravnavi in preprečevanju nastanka različnih konfliktnih situacij med ljudmi in divjadjo; (iv) optimalnejšemu trajnostnemu upravljanju z divjadjo. Zaradi tega je velikega pomena, da v zadnjih letih v slovenskem prostoru med vsemi deležniki (raziskovalci, državne institucije, načrtovalci in lovci kot končni uporabniki) narašča zavedanje o pomenu raziskav divjadi, posledično pa tudi njihovo število in uporabna vrednost ter prenos novih spoznanj k ciljnim uporabnikom oziroma v neposredno prakso upravljanja s populacijami. Lovstvo kot dejavnost oz. posamezni lovci se pri tem pojavlja(jo) v najmanj treh pomembnih vlogah, in sicer kot: (i) nepogrešljivi terenski sodelavci; (ii) skrbniki izjemno dragocenih podatkovnih baz; (iii) sofinancer nekaterih raziskav.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Pri prostoživečih živalih ugotavljamo številne bolezni in povzročitelje, ki lahko prizadenejo tudi domače živali in človeka. Redni pregledi poginjenih in odstreljenih obolelih živali ter permanentni monitoringi nekaterih pomembnejših bolezni nam omogočajo vpogled v zdravstveno stanje in sprotno spremljanje trendov pojavnosti različnih bolezni pri prostoživečih živalih. Vzorce v preiskave pošiljajo posamezni lovci, lovske družine, lovišča s posebnim namenom in Triglavski narodni park. Prav sodelovanje veterinarske fakultete z lovci in različnimi organizacijami predstavlja v Sloveniji posebno, več kot pol stoletja, dolgo tradicijo. S pregledovanjem trupel živali in vzorcev tkiv pridobivamo sproten vpogled in ažurne podatke o zdravstvenem stanju prostoživečih živalih, lovci pa preko povratnih informacij podatke o morebitni prisotnosti bolezni v svojih loviščih, nevarnih povzročiteljih bolezni (zoonoze) ter varnem rokovanju s trupli poginjenih oz. odstreljenih bolnih živali. Namen tega predavanja je prikazati pomembnost vloge lovcev in lovskih organizacij pri izvajanju monitoringov ter spremljanju zdravstvenega stanja prostoživečih živali v Sloveniji.

[illegible]

**Vpliv lovstva na življenjsko okolje divjadi: obseg in pomen izvedenih del v loviščih
(obdobje 2009–2013)**

dr. Ida Jelenko,

Strokovno-znanstveni svet pri LZS, ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave, d. o. o.

Lovstvo, ki je staro skoraj toliko kot samo človeštvo, je še danes marsikje prepoznano skoraj izključno kot dejavnost lova, tj. odstrela divjadi. Vendar je danes lovstvo mnogo več kot le trajnostno upravljanje z divjadjo. Lovstvo poleg samega lova zajema tako varstvo in monitoring prostoživečih živalskih vrst oz. kar celotnih ekosistemov, kot tudi izobraževanje ter osveščanje javnosti, rekreacijo, podporo raziskovalnim institucijam, socialno udejstvovanje posameznika in je del kulturne dediščine naroda.

Pomemben del lovstva je tudi oblikovanje oz. vzdrževanje ustreznih habitatov in prehranskih baz za izbrane živalske vrste, kar se izvaja preko biomeliorativnih in deloma tudi biotehniških ukrepov. V letnih načrtih lovišč so tako zabeležena različna dela v okolju, ki jih vsako leto izvajajo upravljalci lovišč. V prispevku so obravnavana vsa biomeliorativna dela, tj. ročna in strojna košnja, spravilo sena z odvozom, priprava pasišč za divjad, vzdrževanje grmišč, sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja ter izdelava in vzdrževanje kaluž. Vsa dela so podana za zadnjih pet let, in sicer primerjalno za vseh 15 Lovsko upravljavskih območij v Sloveniji.

V obdobju od leta 2009 do leta 2013 je bilo za izvajanje vseh biomeliorativnih del opravljenih med 94.945 in 98.672 delovnih ur letno oz. v celotnem obdobju skupaj kar 482.656 delovnih ur. Čas izvajanja del je bil enakomerno razporejen med skoraj vse vrste del s poudarkom na ročni in strojni košnji, spravilu sena ter vzdrževanju grmišč. Dela so bila izvedena na skupaj 2.833 do 3.409 ha letno; površina, kjer se dela izvajajo, se v obravnavanem obdobju zmanjšuje. Tudi po obsegu del je bil največji obseg zabeležen pri strojni košnji ter tudi ročni košnji in spravilu sena (predvsem Kočevsko-Belokranjsko in Notranjsko LUO). Pri vzdrževanju grmišč prednjačita Triglavsko in Zahodno visoko kraško LUO, pri vzdrževanju remiz za malo divjad pa Slovensko goriško, Ptujsko-Ormoško in Pomursko LUO. Pri sadnji in vzdrževanju plodonosnega drevja daleč prednjači Ptujsko-Ormoško LUO, medtem ko pri izdelavi in vzdrževanju večjega vodnega vira skoraj polovico del opravijo v Primorskem LUO.

Izvedena biomeliorativna dela so tako po številu ur kot tudi po obsegu izjemna in si kot taka zaslužijo priznanje v slovenskem prostoru. Gre za vzdrževanje oz. vzpostavitev ustrežnejših razmer za življenje različnih vrst divjadi, hkrati pa se s tem veliko prispeva k ohranjanju oz. izboljšanju življenjskih pogojev tudi za ostale prostoživeče živalske vrste ter za vzdrževanje določene kulturne krajine kot estetske vrednote.

Razmnoževalni potencial srnjadi v Sloveniji: primer raziskav, ki lahko potekajo le ob dobrem sodelovanju lovcev

Katarina Flajšman¹, dr. Ida Jelenko^{2,4}, doc. dr. Boštjan Pokorny^{1,2,3,4}

1 Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

2 ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave d.o.o., Koroška cesta 58, 3320 Velenje

3 Visoka šola za varstvo okolja, Trg mladosti 7, 3320 Velenje

4 Strokovno-znanstveni svet LZS

Evropska srna (*Capreolus capreolus* L.) je v Sloveniji in tudi drugod po Evropi najpomembnejša lovsko-upravljavška vrsta, zato je učinkovito upravljanje z njenimi populacijami zelo pomembno. Eden izmed dejavnikov, ki jih je treba poznati in upoštevati pri učinkovitem trajnostno naravnem upravljanju, je razmnoževalni potencial vrste (tj. stopnja oplojenosti, število mladičev, spolno razmerje mladičev); poznati je treba tudi dejavnike, ki vplivajo nanj. Iz tujih raziskav je znano, da na razmnoževalni potencial srnjadi (in tudi drugih vrst) vplivajo različni dejavniki, ki so lahko individualni (velikost, telesna masa, fizična kondicija), populacijski (npr. populacijske gostote, socialni stres, genetske značilnosti) in okoljski (kakovost habitata, vremenske razmere, medvrstne interakcije itn.).

V letu 2013 smo tudi v Sloveniji začeli z ugotavljanjem razmnoževalnega potenciala srnjadi, s poudarkom na ugotavljanju stopnje oplojenosti, prirastka in najpomembnejših vplivnih dejavnikov nanju. Izvedba tovrstnih raziskav ni mogoča brez pomoči lovcev, saj je za pridobitev ustreznih podatkov potrebno zbrati in pregledati čim večje število rodil (maternic z jajčniki) srn in mladic. Vzorce za raziskavo je prispevalo 37 lovišč v upravljanju lovskih družin in 8 lovišč s posebnim namenom. Vzorčenje rodil je bilo izvedeno v sklopu rednega odstrela oz. odvzema srnjadi v Sloveniji. Večinoma je torej potekalo od začetka septembra do konca decembra 2013, nekaj vzorcev je bilo pridobljenih tudi v kasnejšem obdobju (povoz). Do sedaj smo zbrali in v laboratoriju analizirali že več kot 470 vzorcev rodil. Plodnost smo ugotavljali na podlagi prisotnosti rumenih telesc (*corpus luteum*) v jajčnikih, potencialno število mladičev pa na podlagi števila rumenih telesc.

Rezultati analiz so pokazali, da so bile plodne prav vse odrasle (2+) srne, saj smo pri vseh pregledanih vzorcih srn v jajčnikih našli vsaj eno rumeno telo; večina (76 %) srn je imela v jajčnikih dve rumeni telesci; eno rumeno telo smo našli v 20 % primerov, posamezne srne so imele tudi po tri in v enem primeru celo pet (!) rumenih telesc. Manjši delež neplodnih samic se je pojavil le v starostni kategoriji mladic, znašal pa je 16 % (od skupno 82 analiziranih mladic). To so bile predvsem mladice z manjšo telesno maso (<11 kg biološke teže, tj. tehtano z glavo in nogami, a brez notranjih organov). Na število rumenih telesc v jajčnikih (potencialno število mladičev) sta primarno vplivali telesna masa in starost srne. Srne so imele v povprečju v obeh jajčnikih skupaj 1,85 rumenih telesc, mladice pa 1,24. Z večanjem telesne mase se je večalo tudi število rumenih telesc v jajčnikih tako pri mladica kot tudi pri srnah. Variabilnost v razmnoževalnem potencialu je večja pri mladica kot pri odraslih srnah, zato so zlasti mladice tista starostna skupina, ki ima največji vpliv na prirastek srnjadi. Slednje je potrebno upoštevati tudi pri upravljavskih odločitvah – s selektivnim poseganjem z odstrelom zlasti med telesno šibke mladice in varovanjem močnejših mladic (tiste s telesno

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook paper. There are no margins, text, or other markings on the page.

Oplojenost samic divjih prašičev in jelenjadi v Sloveniji

Jelenko I.^{1,2}, Marolt J.³, Flajšman K.⁴, Jerina K.⁵, Stergar M.⁵, Pokorny B.^{1,2,4,6}

1 ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave d.o.o., Koroška cesta 58, Velenje

2 Strokovno-znanstveni svet LZS

3 Inšpektorat RS za kmetijstvo in okolje, Lovska in ribiška inšpekcija, Parmova 33, Ljubljana

4 Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, Ljubljana

5 Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

6 Visoka šola za varstvo okolja, Trg mladosti 7, Velenje

Za razumevanje populacijske dinamike divjadi, še posebej lovsko-upravljaljsko najpomembnejših vrst, so zelo pomembne raziskave razmnoževalnega potenciala vrst. Divji prašič (*Sus scrofa* L.) je ena najbolj prilagodljivih vrst kopenskih sesalcev, ki ima izjemen razmnoževalni potencial, kar je v zadnjih desetletjih privedlo do velikega porasta številčnosti in prostorske razširjenosti vrste. V nasprotju s prašičem ima navadni jelen/jelenjad (*Cervus elaphus* L.) precej manjši razmnoževalni potencial, a se kljub temu v zadnjih letih v Sloveniji prostorski širi.

Vzorčenje rodil divjih prašičev in jelenjadi, tj. maternic z jajčniki, smo izvedli v sklopu rednega odstrela v sodelovanju s 37-imi oz. 27-imi upravljavci lovišč (divji prašič: leto 2012 in prva polovica leta 2013; jelenjad: oktober do december 2012). V raziskavo smo vključili: (i) samice divjega prašiča vseh starostnih kategorij, tj. odrasle svinje, enoletne svinje (lanščakinje) in mladiče ženskega spola (ozimke), težje od ca. 25 kg žive teže; (ii) junice in odrasle košute. Starost osebkov smo pri divjem prašiču določili v starostne kategorije na podlagi okularnega pregleda izraščenosti in obrabljenosti zobovja (57 ozimk, 150 lanščakinj in 93 odraslih svinj; $n = 300$), pri jelenjadi pa na leto natančno z okularnim pregledom (junice, dveletne košute) in s štetjem cementnih plasti prvega meljaka pri odraslih košutah (36 junic in 145 košut; $n = 181$). Ugotavljanje reprodukcijske faze samic smo izvedli na podlagi: (i) pregleda maternic in štetja zarodkov; (ii) analiz jajčnikov z ugotavljanjem prisotnosti oz. stanja foliklov ali rumenih telesc (*corpus luteum*).

V Sloveniji so samice divjega prašiča v reprodukciji skoraj skozi celo leto, kar je najbolj izrazito pri enoletnih osebkih. V spomladanskem obdobju so skoraj vse živali breje, v obdobju parjenja ali pa vodeče; pri mladičih je to nekje do marca, pri enoletnih živalih do aprila in pri odraslih svinjah do junija. Število zarodkov na svinjo se s starostjo povečuje; povprečna velikost legla pri mladičih in enoletnih živalih je znašala 3,9 zarodka/žival, pri odraslih svinjah pa 6,0 zarodka/žival. Na velikost legla močno vpliva tudi telesna masa samic (mater), in sicer težje kot so svinje, več plodov imajo.

Samice jelenjadi so kazale različno stopnjo oplojenosti glede na starost; enoletne živali so bile v reprodukciji v 86 % primerov, odrasle košute pa so bile oplojene v 94 % primerov; vendar se delež oplojenih košut s senescenco (staranjem) zmanjšuje. Oplojenost košut je od oktobra do konca decembra naraščala, saj imajo samice jelenjadi kot poliestrične vrste več ovulacijskih ciklov v eni sezoni parjenja, s tem pa proti koncu leta narašča možnost, da so oplojene.

Strokovno-znanstveni svet pri LZS, ERICo Velenje, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

V Nemčiji je kmetijsko ministrstvo samo za razvoj enega načina reševanja prostoživečih živali namenilo 2,5 milijona evrov. V Sloveniji ni razpolago toliko finančnih sredstev. Poslužujemo se različnih enostavnejših konstrukcijskih rešitev, katerih učinek je pa potem tudi glede na vložena sredstva. Načini reševanja naj bi bili zasnovani na: enostavni konstrukciji, možnost dostopa naprave vsakemu kmetu, ki bi jo želel namestiti na kosilnico, učinkovitost naprave v našem kmetijskem prostoru pri pripravi krme.

Kmetje imajo različna mnenja o varovanju živali pred pokosom. Načeloma so pa v večini naklonjeni uporabi naprav, ki bi preprečevala pokose živali. Celoten postopek reševanja živali pri košnji bi bil pa precej hitrejši, če bi bil finančno podprt tudi s strani MKO. Ena od smeri varovanja prostoživečih živali v kmetijstvu so tudi prizadevanja LZS, ki z izobraževalnimi postopki osvešča kmete o pomembnosti reševanja živali. Pri tem pa sodelujejo proizvajalci in prodajalci kmetijskih strojev namenjenih košnji in pripravi krme.

[illegible]

Vloga in pomen Zavoda za gozdove Slovenije v današnji ureditvi lovstva v Sloveniji

Marko Jonožovič¹, Vodja Oddelka za gozdne živali in lovstvo
Vladimir Dekleva², Vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo na OE Postojna Marko

¹ Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

² Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Postojna, Vojkova 9, 6230 Postojna

Zavod za gozdove Slovenije (dalje: ZGS) je bil ustanovljen z Zakonom o gozdovih leta 1993 (Ur.l. RS, št. 30/93), z dejanskim delovanjem pa je pričel leta 1994. Zakon o gozdovih iz leta 1993 je uvedel bistveno novost pri načrtovanju v lovstvu, saj je t.i. lovskogojitvene načrte, ki so se izdelovali za lovskogojitvena območja uvrstil med načrte za gospodarjenje z gozdovi, za nosilca tovrstnega načrtovanja pa imenoval ZGS, konkretnije tedanji Oddelek za usmerjanje razvoja populacij prostoživečih živali. Podrobneje je določila in principe lovskogojitvenega načrtovanja določal podzakonski predpis – Pravilnik o vsebini lovskogojitvenih načrtih območij (Ur.l. RS, št. 27/99). Določila teh predpisov so prestala tudi ustavno presojo, saj so sprožila precejšnjo mero negodovanja med zainteresirano lovsko javnostjo, še posebej v vodstvu krovne lovske organizacije.

Razvoj načrtovanja v lovstvu se je v podobni obliki, kot ob omenjenih bistvenih spremembah pred dvajsetimi leti, vseskozi krepil, pri čemer je državni – javni zavod ZGS, ki je bil od države kot lastnice divjadi pooblaščen za nosilca načrtovanja, opravljal ključno vlogo usklajevalca interesov vseh souporabnikov prostora pri vseh bistvenih vprašanjih, ki se dotikajo divjadi in lovstva. ZGS in načrtovanje v lovstvu sta svoj dodaten pomen dobila tudi z novim Zakonom o divjadi in lovstvu (Ur.l. RS, št. 16/04) in na njem temelječih podzakonskih predpisih, kjer je bilo ZGS poleg že omenjene ključne vloge pri načrtovanju dodeljenih še cel kup dodatnih nalog. Glede na vključenost 10 lovišč s posebnim namenom v sestav ZGS, je leta kot pravna oseba dobil tudi status lovske organizacije.

Danes v delu (lovske) javnosti vlada zmotno prepričanje, da ZGS opravlja na področju lovstva zgolj in samo vlogo načrtovalca upravljanja z divjadjo. Vloga in delo ZGS, s tem pa tudi pomen v današnji ureditvi lovstva v Sloveniji sta mnogo širša, od oblikovanja ključnega in osnovnega življenjskega okolja za prostoživeče živali v gozdnem ekosistemu, ki pokriva dobrih 60 % Slovenije, do sooblikovalca vseh temeljnih predpisov, ki se dotikajo področja divjadi in lovstva ter tudi dela zavarovanih živalskih vrst, kot sodelavca pri vseh važnejših raziskavah in projektih s predmetnega področja ter nenazadnje izvajalca dela nalog v praksi. Ob tem si želimo dobrega in še boljšega sodelovanja z vsemi lovskimi organizacijami, biti upoštevanja in spoštovanja vreden partner pri strokovnem delu ob preseganju »namišljenega in nepotrebnega boja« za prvenstvo nosilca načrtovanja pa je naša zaenkrat še neuresničena in končna želja. Naš moto »V dobro Narave in ljudi« na področju divjadi in lovstva želimo uresničevati skupaj z vsemi souporabniki prostora, še posebej pa z lovskimi organizacijami.

Med skupnimi ugotovitvami je potrebno primerjati povprečne ocene udeležencev usposabljanja za izpite za lovske čuvaje. Povprečne ocene so višje pri skupini udeležencev v Celju kot v Kočevju. Najnižja povprečna ocena skupine v Celju je višja od najnižje povprečne ocene v Kočevju. Predavateljski aktiv je bil v obeh skupinah skoraj enak, razlika je le v dveh predavateljih.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Lojze Černe

Kakovost življenja se kljub napredku iz dneve v dan slabša. Naravne danosti so poškodovane in čedalje večja je stopnja onesnaženosti tal, podtalnice, voda, zraka in hrane. Posledice so zaskrbljujoče; ne samo, da iz naših polj naglo izginjajo številne vrste koristnih živali, ampak je že zelo močno načeto človekovo zdravje. Ker se je tudi Slovenija vključila v svetovna in evropska gibanja ter prizadevanja za varovanje okolja in s tem ohranitve biotske raznovrstnosti, se v prihodnje nakazujejo možnosti za vrnitev vseh poljskih živali na kmetijska tla. Izziv prihodnjega razvoja kmetijstva in lovstva je prav gotovo izpeljava prehoda kmetijstva k trajnostnim oblikam razvoja podeželja. Zato pa bo nujno potrebno posodobiti postopke s katerimi bo omogočeno uresničiti sonaravne ureditve kmetijske krajine. Gozdarstvo, kmetijstvo in lovstvo bo moralo med seboj sodelovati trajno in usklajeno. Gozd, polje in divjad so povezana življenjska celota, ki drug drugemu niso v škodo, če so v primernem sorazmerju na istem prostoru.

Prihodnost lovstva bo še naprej obstajala na lovu. Brez lova ne bo lovcev in ne lovstva. Lov pa je odvisen od številčnosti divjadi. Pomembno mesto pri lovu ima prav gotovo tudi mala poljska divjad. Prav tu pa so še velike neizkoriščene možnosti za njeno ponovno oživitev in namnožitev.

[illegible]

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Tako je tudi lovstvo kot znanje in prakse o naravi in svetu prepoznano kot nesnovna kulturna dediščina. Danes sicer temelji na t.i. trajnostnem upravljanju z divjadjo, za kar pa je potrebno veliko razumevanja, izkušenj, veščin in znanja o naravi, pridobljenih od pradedovine vse do danes. Ker je lovstvo obširen pojem ga je kot nesnovno kulturno dediščino bolje opisati s terminom tradicionalna lovska znanja o naravi, ki obsegajo dobro poznavanje okolja, vrste živali in njihovega načina življenja, odnos med rastlinami in živalmi, naravne procese in ekosistemske zakonitosti. Ta znanja lovec pridobiva od izkušenejših lovcev in skozi življenjske izkušnje. Poleg tega ta znanja temeljijo na vrednotah in etiki, zato kot pomemben del nesnovne kulturne dediščine lovstva razumemo tudi lovske šege in navade, ki so pomembne pri ohranjanju kulturne identitete naroda. 21.000 lovcev, ki jih izvaja in ohranja, s tem odraža etičen in human odnos do divjadi, narave in lovcev in so živ pokazatelj lovske kulture in neposredna vez med človekom in naravo.

[illegible]

To je mogoče le, če varovanje narave v smislu izoliranih rezervatov, zamenja vzpostavitev naravnega okolja, kakršno je obstajalo pred popolno podreditvijo okolja človeškemu bivanju in gospodarskim interesom. Zaradi prepletenosti naravnega in človeškega okolja, takšen projekt iz vidika okoljske etike, ki mora upoštevati tako inherentno vrednost narave kot pravičen dostop ljudi do naravnih virov, zastavlja številne etične in praktične dileme. Njegov cilj ne more biti vzpostavitev ali rekonstrukcija nekakšne primordiale divjine brez človeka, temveč predvsem odpoved želji po kontroli narave na določenih območjih in dopustitev, da narava najde svojo pot pri vzpostavitvi stabilnega ekosistema.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Z Zakonom o divjadi in lovstvu (ZDLov-1; 2004 in kasnejši) je bilo v Republiki Sloveniji ustanovljenih dvanajst (12) lovišč s posebnim namenom (LPN), s katerimi upravljajo trije (3) javni zavodi, ki delujejo v javnem interesu in sicer Zavod za gozdove Slovenije, Triglavski narodni park in Javni gospodarski zavod Brdo Protokolarne storitve RS. Zavod za gozdove Slovenije upravlja z desetimi (10) LPN, ki pokrivajo površino 200.956 ha, kar predstavlja približno 10 % celotne površine RS.

Obseg izvajanja javnih nalog s področja divjadi in lovstva je v LPN neposredno povezan s finančnim položajem LPN. Ker se LPN, ki delujejo v okviru ZGS, v celoti samofinancirajo, je pridobivanje prihodkov, pretežno iz naslova izvajanja lovnega turizma in prodaje mesa uplenjene divjadi, nujno potrebno za preživetje in osnovno delovanje LPN.

Delovanje LPN, ki delujejo v okviru ZGS, upravljanje z divjadjo in z nekaterimi zavarovanimi živalskimi vrstami (velike zveri, gozdne kure...), izvajanje številnih ukrepov za izboljšanje življenjskega prostora za divjad in za že omenjene zavarovane živalske vrste, izvajanje številnih javnih nalog s področja divjadi in lovstva... bo predstavljeno na primeru LPN Jelen, ki deluje v okviru ZGS, Območne enote Postojna.